

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

7-11

Ομάδα 10 παιδιών

**ΕΝΑ ΑΔΙΚΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ
ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΠΑΙΧΝΙΔΙ**

40 λεπτά

Ο σκοπός της δραστηριότητας είναι να δείξει το πιο άσχημο ίσως πρόσωπο της αδικίας, όπως εμφανίζεται στις διακρίσεις με βάση την “ταυτότητα” και τα προσωπικά χαρακτηριστικά. Η δραστηριότητα βασίζεται στην ιδέα ενός απλού παιχνιδιού. Οι “παίκτες” χρησιμοποιούν ζάρια τα οποία ρίχνουν και ανάλογα με το αποτέλεσμα κάνουν τόσο βήματα έως ότου φθάσουν σε μια προκαθορισμένη γραμμή τερματισμού που απέχει περίπου 20 μέτρα από το σημείο εκκίνησης (για εφαρμογή μέσα στη αίθουσα, η απόσταση μπορεί να είναι και μικρότερη). Το παιχνίδι μπορεί να παιχτεί με 10 περίπου μαθητές που ρίχνουν εκ περιτροπής τα ζάρια και στη συνέχεια κάνουν ισομεγέθη βήματα προς τη γραμμή του τερματισμού. Ο δάσκαλος δίνει σε κάποιους μαθητές κανονικά ζάρια, ενώ σε κάποιους άλλους ζάρια στα οποία οι αριθμοί 4,5 και 6 είναι καλυμμένοι. Οι μαθητές παίρνουν κανονικά ή “αλλοιωμένα” ζάρια στη βάση κριτηρίων όπως το ύψος, το χρώμα των μαλλιών, το μήνα γέννησης κλπ. Οι μαθητές δεν πρέπει να γνωρίζουν σχετικά με τα κριτήρια αυτού του διαχωρισμού. Ο δάσκαλος τούς προτρέπει να παίξουν απλά το παιχνίδι. Η έννοια της δικαιοσύνης, καθώς και αυτές της αδικίας και των διακρίσεων, αναλύονται και συζητώνται όταν όλοι οι μαθητές φθάσουν στη γραμμή τερματισμού.

Για τη δραστηριότητα θα χρειαστεί ποσότητα ζαριών αντίστοιχη με τους μαθητές που θα παίξουν. Η δραστηριότητα είναι προτιμώτερο να οργανωθεί σε εξωτερικό χώρο, ώστε να υπάρχει αρκετή απόσταση μεταξύ εκκίνησης και τερματισμού, αλλά και η απαραίτητη χρονική διάρκεια ώστε ο δάσκαλος να παρατηρήσει συμπεριφορές, παράπονα, σχόλια των μαθητών που παίζουν. Πριν την έναρξη του παιχνιδιού, ο δάσκαλος προετοιμάζει μια λίστα “κριτηρίων διαχωρισμού” ανάμεσα στους μαθητές με στοιχεία που γνωρίζει όπως για παράδειγμα το φύλο ή το χρώμα των μαλλιών κλπ. Επιλέγοντας για παράδειγμα το κριτήριο του φύλου, ο δάσκαλος θα μοιράσει κανονικά και “αλλοιωμένα” ζάρια αντίστοιχα σε αγόρια και κορίτσια. Λιγότερο προφανείς διακρίσεις θα ήταν βέβαια πιο επιθυμητές. Ο δάσκαλος θα πρέπει πείσει τους μαθητές να ολοκληρώσουν το παιχνίδι, ενημερώνοντάς τους ότι στο τέλος θα ακολουθήσει μια ενδιαφέρουσα συζήτηση, η οποία αφορά όλους.

Οι μαθητές που συμμετέχουν στη δραστηριότητα ξεκινούν να ρίχνουν τα ζάρια από τα αριστερά προς τα δεξιά και κάνουν με τη σειρά τόσα βήματα προς τα εμπρός, όσα δείχνουν οι αριθμοί στα ζάρια. Στατιστικά, οι μαθητές με τα κανονικά ζάρια (που διαθέτουν τους αριθμούς 4-6) θα φτάσουν πρώτοι στη γραμμή τερματισμού, ενώ οι υπόλοιποι θα υστερήσουν. Η διαδικασία θα μπορούσε να συμπεριλάβει πάνω από μία ομάδες παικτών, όπου θα εφαρμόζονται διαφορετικά κριτήρια διακρίσεων. Όταν όλοι οι μαθητές τερματίσουν, ο δάσκαλος τούς χωρίζει σε ‘κερδισμένους’ και ‘χαμένους’.

Το παιχνίδι τελειώνει και ξεκινά η συζήτηση με τους μαθητές:

Ο δάσκαλος ρωτά τους μαθητές αν διασκέδασαν κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού. Στη συνέχεια επιχειρεί να πάρει όσο πιο πολλά σχόλια σχετικά με τις απόψεις των μαθητών για το ποιός κέρδισε και ποιός έχασε. Οι μαθητές προφανώς θα εγείρουν το θέμα των διαφορετικών ζαριών, αν δεν το έχουν κάνει ήδη κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού. Πιθανότατα θα αναρωτηθούν γιατί κάποιος ανάμεσά τους πήραν τα “αλλοιωμένα” ζάρια, ενώ κάποιος άλλος τα κανονικά. Ο δάσκαλος ρωτά τους μαθητές πώς ένιωσαν ως “ευνοημένοι” και “αδικημένοι”, καθώς και αν ένιωσαν την ανάγκη να βοηθήσουν με κάποιο τρόπο αυτούς που είχαν τα “αλλοιωμένα” ζάρια κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού. Ρωτά επίσης να μάθει κατά πόσο κάποιος μαθητής σκέφτηκε να αποσυρθεί από το παιχνίδι, ή να εκφράσει έντονα τη δυσαρέσκειά του γι αυτό. Αν κάποιος μαθητής το έκανε αυτό κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού, του δίνει το λόγο να περιγράψει την εμπειρία του.

Ο δάσκαλος εξηγεί την έννοια της αδικίας, χρησιμοποιώντας το παιχνίδι ως αλληγορία. Εξηγεί ότι οι καλυμμένοι αριθμοί θα μπορούσαν να αντιπροσωπεύουν στοιχεία της ταυτότητας, πολιτισμικά χαρακτηριστικά, βιολογικά χαρακτηριστικά, αλλά και λιγότερες ευκαιρίες για κάποιους, ή απουσία πρόσβασης σε αγαθά, γνώση, κλπ. Σε ένα διαφορετικό επίπεδο, ο δάσκαλος υπογραμμίζει τη σημασία της ευθύνης και του καθήκοντος που έχουμε όλοι να αντιδρούμε απέναντι στα “αλλοιωμένα” ζάρια, και να επιδιώκουμε ως μέλη της κοινωνίας, ώστε όλοι να έχουν κανονικά ζάρια.

Η συζήτηση οδηγείται προς το τέλος της όταν όλες οι απόψεις έχουν ακουστεί. Τότε ο δάσκαλος αποκαλύπτει τα κριτήρια που εφάρμοσε (πχ. φύλο, χρώμα μαλλιών, μήνας γέννησης κλπ.) και επισημαίνει την ιδιαίτερα άσχημη πλευρά των διακρίσεων στη βάση βιολογικών, πολιτισμικών, εμφανισιακών και άλλων χαρακτηριστικών.

Τέλος, ο δάσκαλος προτρέπει τους μαθητές να επιχειρήσουν να αναπτύξουν ορισμούς για το “δίκαιο” και το “άδικο”, καθώς και να σκεφθούν πιθανά παραδείγματα από τη ζωή. Ο δάσκαλος επισημαίνει επίσης ότι στο επίπεδο της κοινωνίας κάποια “παιχνίδια” μπορεί να θεωρούνται δίκαια για μια κοινωνική ομάδα, και την ίδια στιγμή άδικο για κάποια άλλη κοινωνική ομάδα.